

Lead with Culture – What really matters in our Schools

Autor: Jay Billy

Izdavač: *Dave Burgess Consulting (Inc.). San Diego: CA. 2018.*

Tanja ZELENIKA

*Sveučilište u Mostaru, Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti /
University of Mostar, Faculty of Natural Sciences, Mathematics and Education*

UDK: 37.014.2(049.3)

DOI: 10.15291/ai.3081

PRIKAZ KNJIGE

Primljeno: 22. travnja 2020.

Jay Billy, ravnatelj osnovne škole u New Jerseyu, u knjizi *Lead with culture – What really matters in our schools* donosi zanimljiva i inspirativna osobna iskustva za stvaranje ugodnije kulture škole, produktivnije nastavno i administrativno osoblje, motiviranije učenike i roditelje i, u konačnici, uspješni(ji) odgoj.

Knjiga je strukturirana u pet poglavlja od kojih svako ima nekoliko pod-

naslova – ukupno njih sedamnaest. Uz glavna poglavlja i podnaslove knjiga sadrži predgovor kao svojevrsne preporuke relevantnih osoba, potom posvetu, kazalo, popis literature te podatke o autoru.

U prvome je poglavlju knjige autor predstavio svoj put od sportskoga trenera do ravnatelja osnovne škole te svoje zablude o obrazovanju, važne životne lekcije i iskustva koja su ga motivirala za djelovanje, stalno stručno usavršavanje i pisanje knjige. Nadalje, autor ističe da je kultura škole važna i da prije svega ovisi o ravnatelju i njegovoj interakciji s onima s kojima surađuje. Ravnatelj treba biti otvoren za suradnju, poticati školsko osoblje na inicijativnost i suradnju, što će u konačnici povećati učinkovitost škole i doprinijeti kulturi škole, odnosno kako Billy navodi: „ono što osjećaš kada uđeš u školu“. Prema riječima autora, osobna su očekivanja izuzetno važna te postavljanje visokih očekivanja može biti posebice korisno. Vjerujući u projekt na kojemu radimo, oplemenjujemo izniman trud koji smo uložili, što je dobar temelj za buduću uspjeh. Uspjeh je sam sebi jedna vrsta nagrade za trud i vjeru u sebe. Dakle, ako i ne ispunimo početna očekivanja, možemo biti zadovoljni jer smo napravili korak više u odnosu na ono što je bilo prije. Kako navodi autor, učenje i razmišljanje su kontinuirani i cjeloživotni procesi. Inovacije i otvorenost za suradnju pri provedbi nastavnih planova te entuzijizam i motivacija za ugodnu i poticajnu kulturu škole trebaju biti imperativ. Upravo ispunjeni entuzijazmom možemo dostići postavljene ciljeve, čak i onda kada nam ne ide baš najbolje. Imati na umu krajnji cilj i raditi svoj posao s osmijehom treba biti „zarazno“, stoga treba pronaći način kako bi ta „zaraza“ obuzela čitavo osoblje.

Drugo poglavlje donosi nekoliko primjera i uputa o kvalitetnome radu s administrativnim osobljem te škole kao poželjnoga mjesta u kojemu djelatnici rado provode svoje radno vrijeme. Činjenica je da svako radno mjesto ima prednosti i nedostatke, lakši i teži dio posla. Stoga, kako uzrečicu „Hvala Bogu što je petak!“ preokrenuti u „Hvala Bogu što je ponedjeljak!“? Važno je uživati u svome poslu. Premda ne možemo uvijek izabrati što ćemo raditi, često možemo izabrati način na koji ćemo to učiniti. Uvijek ima prostora za male stvari koje nam predstavljaju užitak. Zajednički su uspjesi, nadvladavanje određenih prepreka, suradnja s dobrim ljudima i osjećaj samoostvarenja izuzetno zadovoljstvo općenito, dakle i u školi. Autor opisuje važnost lokacije škole zbog blizine okruženja društvenih i poslovnih subjekata. Ističe važnost aktivne i pozitivne suradnje s lokalnom zajednicom te poslovnim i društvenim osobama. Kulturu i običaje učenika neophodno je prepoznati kao univerzalnu

vrijednost koja obogaćuje svakoga pojedinca. Osim toga, osjećaj prihvaćanja u društvu u kojemu svi mogu uspjeti otvara prostor za kulturu škole u njezinu najljepšem obliku.

U trećemu poglavlju autor naglašava važnost razumijevanja učeničke perspektive. Učenici na poseban način doživljavaju sve što se događa u školi, stoga, prema autoru, imamo veliku odgovornost da taj važan dio njihova života učinimo najboljim mogućim. Tijekom školske godine na raspolaganju su nam mnogi „posebni dani“. Bilo da je riječ o učeničkim rođendanima, imendanima, Danima kruha, Danu knjige, nekom državnom ili svjetskom prazniku i blagdanu – važno je slaviti. Autor ističe da uvijek treba brinuti o zajedništvu, međusobnom povezivanju i pružiti dovoljno radosnih trenutaka učenicima i djelatnicima škole, jer se takve stvari posebno pamte. U nastavku teksta autor naglašava važnost namjere u značenju svjesnosti o svrsi svoga djelovanja tijekom svakodnevne provedbe nastavnoga plana i programa i raznih školskih aktivnosti. Uvijek nam treba biti jasan konačni cilj. Iako neke aktivnosti mogu izgledati kao dobra i zanimljiva ideja, mogu nas udaljiti od postavljenoga cilja. Isto se događa kada se određeni plan ispunjava samo zato što je tako propisano, bez jasne svrhe istoga. Stoga, sve što radimo promatrajmo u kontekstu konačnoga cilja jer je prava vrijednost nastavnoga sadržaja njegova svrsishodnost. Bez toga bi sadržaj sam sebi bio svrha i kao takav beskoristan.

U četvrtom poglavlju autor demonstrira vlastita iskustva u radu s nastavnim osobljem. Ključ je u interakciji temeljenoj na razumijevanju, uvažavanju, poštivanju, stalnoj komunikaciji, iskrenosti i dosljednosti, ali i odlučnosti. U tome kontekstu, autor navodi da izbjegavanje konflikta s nastavnim osobljem ili čak roditeljima na roditeljskome sastanku zbog „mira u kući“ samo odgađa problem, ne rješava ga. Iskrenost je važna te jasnoća i izravnost u primjedbama i opomenama. Neke se stvari nikada neće promijeniti ako se očekuje da se promijene same od sebe. S nastavnicima je potrebno razgovarati, pohvaliti ih za ono što je dobro i ukazati na ono što bi moglo biti još bolje. Ljudi cijene iskrenu i dobronamjernu sugestiju što, na koncu, ima pozitivan učinak i na produblјivanje međusobnih odnosa. Nedopustivo je svakim danom dolaziti u školu samo kako bi se obavio svoj dio posla. Važno je da ono što radimo učinimo dobro i svaki put postupno bolje nego prošli put. Tako ćemo izgraditi kulturu napretka koja će biti jednako korisna za učenike i nastavno osoblje. Prisutnost na društvenim mrežama, poput Facebooka i Twittera, može biti posebice korisna. Praćenje objava uspješnih osoba koje se bave istim poslom

može biti inspirativna i poticajna navika. Povezanost društvenim mrežama s ljudima koji su nam fizički daleko, može biti korisno u trenucima kad nam treba pomoć, savjet ili iskustvo onih koji se svakodnevno susreću sa sličnim izazovima. Društvenim mreža možemo lako komunicirati i s kolegama, dijeliti zanimljive materijale, organizirati sastanke na daljinu i sl. Autor ističe da su međusobni odnosi izuzetno važni i stoga trebamo iskoristiti svaku priliku za njihovo produblјivanje. Česti obvezni i neobvezni razgovori s kolegama i zainteresiranost za njihove poteškoće, kao i priznavanje njihovih uspjeha, doprinose pozitivnoj i poticajnoj radnoj atmosferi.

Peto poglavlje donosi autorova razmišljanja o odnosu nastavnoga osoblja i roditelja, načinu komunikacije i međusobnome razumijevanju. Koliko god vodili računa o obrazovanju ne smijemo zaboraviti na tjelesno zdravlje učenika i djelatnika. Prije svega svojim primjerom, a onda i na druge načine poticati na zdravu prehranu, zajedničku šetnju, izvannastavne sportske aktivnosti ili redovito bavljenje nekim sportom. Školske prostorije trebaju biti na raspolaganju za različite sportske ili društvene događaje koji će učenicima, roditeljima i djelatnicima biti od velike koristi i kada nisu u službi nastave. Što god i koliko god dobro radimo, prema autoru, ne može se usporediti s onime što strastveno radimo. Stoga je važno i poželjno podržavati osobe koje imaju strast prema nečemu, kako bi tu energiju usmjerili u pravome smjeru. Kako i sam autor ističe, inspiracija je važna. Inspiracija je svugdje oko nas i uvijek je trebamo nastojati pronaći i prepoznati, kako bi nas motivirala za svakodnevne obveze i bila svojevrsni pokretač naših kapaciteta. Bilo da smo oni koji inspiriraju druge ili oni kojima je inspiracija potrebna, ne gubimo iz vida razlog zbog kojega smo tu gdje jesmo i zbog kojega činimo ono što činimo. Kratki neobvezni razgovor s nekim od učenika, vrlo jednostavno će nas „vratiti u traku“, pa i samo promatranje istih dok usvajaju nova znanja i otvaraju nove vidike. Budimo brižljivi i osjetljivi na potrebe drugih, jasno naglašava autor. Ne smijemo propustiti priliku biti brižljivi i suosjećajni. Škola je mjesto koje promiče empatiju i toleranciju i takva bi trebala biti. Osim toga, naš napredak ne smije nikada stati. Uvijek stremiti boljem i na sve načine tražiti nove modele, ideje i inspiraciju za napredak. Budimo oni koji će promijeniti svijet i potaknuti druge da promisle isto.

Knjiga završava autorovim zahvalama kolegama, učenicima i obiteljima na njihovu doprinosu u njegovom osobnom profesionalnom razvoju i napretku. Autor se doživljava najsretnijim čovjekom na svijetu jer svoje dane provodi u toničkoj kulturi škole radeći ono što uistinu voli.